

Москаленко Ольга

*Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут», Київ, Україна
olgets@ukr.net*

РОЛЬ СМИСЛОВОЇ СФЕРИ ОСОБИСТОСТІ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ

The abstract considers the sense bearing area of the personality by formation of future engineers' social responsibility. The author gives practical recommendations concerning formation of social responsibility. The personality must clearly realize in front of whom he is taking his/her responsibility.

Keywords: sense bearing area of the personality, social responsibility of future engineers.

Соціальна відповідальність особистості, полягає у відношенні залежності людини від того, що сприймається нею як основа для прийняття рішень та певної діяльності, що спрямована на збереження або сумісну дію стосовно до об'єкту, яким можуть бути окремі люди, організації, спільноти, оточуюче середовище, цінності тощо (Р. Г. Апресян). Відповідальність особистості є етичною категорією, що відображає моральні якості особистості і вміння передбачати наслідки своїх дій та вчинків і відповідати за них.

Основою для розвитку соціальної відповідальності майбутніх інженерів, яка безпосередньо пов'язана із професійною відповідальністю є наявний рівень розвитку смислової сфери особистості, діагностика якого дозволить визначити вид спрямованості особистості, що вказує на вектор ціннісно-смислової сфери та особливості взаємодії людини з оточуючою дійсністю, тобто, бажаний чи домінуючий напрямок діяльності; особливості структури цінностей, що відображає пріоритетне ставлення особистості до цінностей матеріального та духовного життя; особливості смисложиттєвих орієнтацій, як показника насиченості реального життя особистості, визначеність смислу життя та її погляд у майбутнє; показник самоактуалізації, що виявляє позицію особистості та прагнення до особистісного росту та розвитку.

Визначення рівня розвитку смислової сфери особистості дозволяє попередньо спрогнозувати майбутнє ставлення та особливості взаємодії даної особистості під час її професійної та суспільної діяльності.

З метою структуризації життєвих пріоритетів особистості, розвитку вміння організувати і регулювати власний життєвий простір, тобто професійну та особистісну сфери, у відповідності до етичних норм та правил, доцільно проводити з майбутніми фахівцями технічних спеціальностей бесіди, факультативні заняття, психологічні тренінги з окресленої тематики.

Так, супутнім засобом у формуванні соціальної відповідальності майбутніх інженерів є тренінг розвитку ціннісно-сміслової сфери особистості. Основні акценти даного тренінгу зосереджені на: 1) усвідомленні «Я»-образу кожним учасником тренінгу, особистісної та професійної ідентичності, формуванню адекватної самооцінки; 2) розвитку комунікативних умінь та навичок саморегуляції, що сприяє виробленню гнучкості, тактовності і толерантності у спілкуванні та вміння коригувати власне ставлення до оточуючих і відходити від стереотипних форм поведінки; 3) осмисленні значення ціннісно-сміслової сфери особистості та її значення у глобальній взаємодії «людина–суспільство», «людина–всесвіт».

Особистість із розвиненою смисловою сферою, свободою волі та свободою вибору повинна чітко усвідомлювати перед ким вона несе відповідальність і за що, тобто розуміти можливі наслідки своєї діяльності для суспільства, оточуючого середовища і власне для себе. Формування соціальної відповідальності включає в себе відповідальність індивідуальну, морально-етичну, політичну, громадянську, екологічну тощо.

Таким чином, робота з формування і розвитку соціальної відповідальності майбутніх інженерів неодмінно повинна включати визначення особливостей ціннісно-сміслової сфери особистості, оскільки ціннісний компонент визначається соціальними мотивами ставлення людини до оточуючого світу, до об'єктів живої та неживої природи та до власної діяльності та її наслідків.